

Rheoli risgiau ar y fferm ac yn y dalgylch

Mae dyfroedd Cymru yn darparu buddion cymdeithasol, amgylcheddol ac economaidd ar gyfer ein cymunedau a'n diwylliant. Mae dull rheoli maetholion dan arweiniad ffermwyr yn darparu strwythur i gydnabod ymdrechion amaeth wrth warchod yr adnodd gwerthfawr hwn er lles yr amgylchedd, ein dŵr yfed, cynhyrchu bwyd a'n diwydiant twristiaeth. Yn asesiadau ein dyfrffyrdd dan y Gyfarwydeb Fframwaith Dŵr, gwelir bod llygredd gwasgaredig yn un o'r effeithiau allweddol ar amgylchedd ein dyfroedd.

Llygredd Gwasgaredig – Lleihau'r Risg

Mae cyflenwad dŵr glân a dibynadwy yn hanfodol ar gyfer pob fferm, amgylchedd a diwydiant. Mae'r rhan fwyaf o lygredd dim ond yn creu problemau unwaith iddynt adael y buarth neu'r cae. Mae effeithiau ffynonellau pwynt penodol a/neu llygredd gwasgaredig mewn dalgylch yn medru cronni, gan greu crynhoad o faetholion o nifer o ffynonellau gwahanol sydd wedyn yn effeithio yn negyddol ar gyrff dŵr a'u gwerth cymdeithasol, amgylcheddol ac economaidd.

Ffosfforws - Llygredd pwynt penodol

Cyf. Model R.3. / R.4.

Nid yw pwyntiau penodol o lygredd yn perthyn i fuarth y fferm yn unig, gallant fod allan yn y dalgylch hefyd.

Mae lleoliad eich porthwyr neu eich cafnau dŵr yn medru cael effaith uniongyrchol ar ansawdd dŵr a lefelau maetholion eich afonydd.

Mae cyflenwad dŵr glân, dibynadwy yn hanfodol i bob fferm, amgylchedd a diwydiant sydd yn tynnu dŵr o'n gyrff dŵr.

Gwahanu dŵr glân a dŵr brwnt

Cyf. Model R.1.

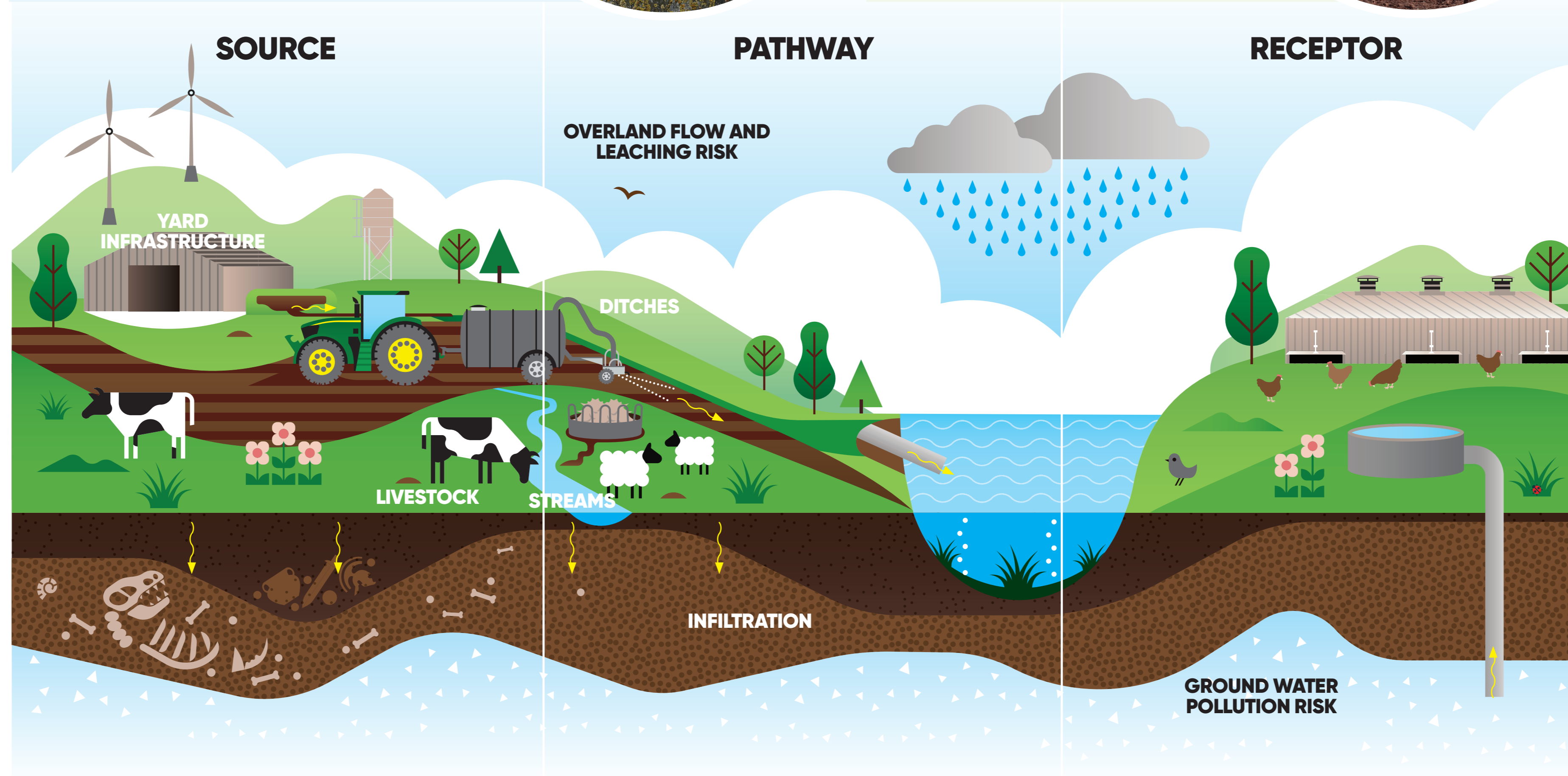
Mae faint o law sydd yn llifo i'ch system slyri/dŵr brwnt yn cael effaith uniongyrchol ar gynhwysedd eich storfa a'ch costau rheoli maetholion. Gan reoli eich systemau dŵr brwnt a dŵr glân gallwch greu nifer o fuddion ar gyfer eich busnes.

Nitradau: Cynhaefu

Cyf. Model R.2.

Gall gynhaefu tymhorol gael effaith uniongyrchol ar ansawdd dŵr wrth i faetholion a phridd lifo i ffwrdd ar gyfnodau gwlyb.

Priddoedd – Erydiad, dŵr ffo a thrwytholchi maetholion

Cyf. Model R.5. / R.6. / R.8. / R.9.

Mae effaith ffynonellau bychain o erydiad a/neu sathru yn gronol mewn dalgylch. Mae'r hyn sydd yn ymddangos yn ychydig bach o lif oddi-ar cae penodol, wedi iddo gyfuno gyda phob ffynhonnell arall sydd hefyd yn bwydo i'r un nant neu afon, yn medru cael effaith mawr ar ansawdd dŵr eich dalgylch.

ATEBION CYFLYM

Adnabyddwch y risgiau o erydiad ar eich fferm, mae atal y rhain yn medru darparu 'atebion cyflym' i leihau'r risg o lygredd a gwella ansawdd dŵr eich fferm a'r afonydd cyfagos.

Rheoli maetholion

Mae slyri yn llygru'n ddifrifol os yw'n mynd i'r man anghywir, megis dyfrffyrdd. Mae gormod o faetholion ar dir, neu storfa slyri sydd yn gollwng yn medru creu llygredd enbyd.

Mae colli maetholion i ddyfrffyrdd yn y modd hwn yn cael effaith amgylcheddol ac effaith economaidd ar fusnes eich fferm.

FACT

Across the UK it is estimated that 2.9 million tonnes of soil is eroded each year.

FACT

It can take up to 500 years to replace 1 inch of topsoil.

